

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
охорони здоров'я України
08 січня 2024 року № 45

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
23 січня 2024 року
за № 119/41464

Вимоги до харчових ароматизаторів

I. Загальні положення

1. Ці Вимоги визначають загальні умови використання харчових ароматизаторів та харчових інгредієнтів із ароматичними властивостями у та на харчових продуктах, та вимоги до їх маркування операторами ринку харчових продуктів.

Харчові ароматизатори та вихідні матеріали, дозволені до використання відповідно до вимог частини першої статті 31¹ Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», можуть бути в обігу та використовуватись в харчових продуктах за умови їх відповідності цим Вимогам та вимогам, встановленим при їх державній реєстрації та/або реєстрації в Європейському Союзі.

2. Ці Вимоги застосовуються до:

- 1) харчових ароматизаторів, які використовуються чи будуть використовуватися в та/або на харчових продуктах;
- 2) харчових інгредієнтів із ароматичними властивостями;
- 3) харчових продуктів, які містять харчові ароматизатори та/або харчові інгредієнти з ароматичними властивостями;
- 4) вихідного матеріалу для харчових ароматизаторів та/або вихідного матеріалу для харчових інгредієнтів з ароматичними властивостями.

3. Ці Вимоги не поширюються на:

- 1) речовини, які мають виключно солодкий, гіркий чи солоний присмак;

2) неперероблені (сирі) харчові продукти;

3) однокомпонентні харчові продукти та суміші, зокрема: свіжі, сухі, заморожені спеції та/або трави, суміші чаїв та суміші для настоек, що не використовувалися як харчові інгредієнти.

4. У цих Вимогах терміни вживаються в такому значенні:

1) ароматична речовина – хімічна речовина, що має ароматичні властивості;

2) ароматичний препарат – продукт, інший ніж ароматична речовина, отриманий з:

харчового продукту, до якого був застосований відповідний фізичний процес, ферментативний або мікробіологічний процес переробки, до або після процесу переробки шляхом одного або декількох традиційних процесів приготування харчових продуктів, наведених в додатку 1 до цих Вимог;

та/або матеріалу рослинного, тваринного чи мікробіологічного походження, що не є харчовим продуктом, до якого був застосований відповідний фізичний процес, ферментативний або мікробіологічний процес переробки, до або після процесу переробки шляхом одного або декількох традиційних процесів приготування харчових продуктів, наведених в додатку 1 до цих Вимог;

3) харчовий ароматизатор із запахом диму (ароматизатор коптильний) – продукт, отриманий шляхом фракціонування (дроблення) і очищення конденсованого диму, при цьому утворюючи первинні конденсати диму, первинні смоляні фракції та/або похідні харчові ароматизатори із запахом диму;

4) харчовий ароматизатор, до якого був застосований процес термічної обробки – продукт, отриманий шляхом термічної обробки із суміші інгредієнтів, які не обов'язково містять ароматичні властивості, і принаймні один з них містить азот, а інший є редукуючим цукром. Інгредієнтами для виготовлення харчових ароматизаторів, які пройшли процес термічної обробки можуть бути харчові продукти та/або вихідний матеріал, що не є харчовим продуктом;

5) вихідний матеріал – матеріал рослинного, тваринного, мікробіологічного чи мінерального походження, з якого виготовляють ароматизатори або харчові інгредієнти із ароматичними властивостями та може бути:

харчовим продуктом;

або вихідним матеріалом, іншим ніж харчовий продукт;

6) відповідний фізичний процес – фізичний процес, який навмисно не змінює хімічну природу компонентів харчового ароматизатора без шкоди традиційним процесам приготування харчових продуктів, наведеним в додатку 1 до цих Вимог, і не включає, зокрема, використання синглетного кисню, озону, неорганічних каталізаторів, металевих каталізаторів, металоорганічних реагентів та/або ультрафіолетового випромінювання;

7) інший харчовий ароматизатор – означає харчовий ароматизатор, який додано або який призначено для додавання до харчових продуктів, з метою надання аромату та/або смаку та які не підпадають під визначення ароматична речовина, натуральна ароматична речовина, харчовий ароматичний препарат, харчовий ароматизатор, який пройшов процес термічної обробки, харчовий ароматизатор із запахом диму, попередник аромату;

8) натуральна ароматична речовина – ароматична речовина, яка отримана внаслідок відповідних фізичних, ферментативних чи мікробіологічних процесів переробки матеріалу рослинного, тваринного чи мікробіологічного походження, до або після процесу переробки для споживання людиною шляхом одного або декількох традиційних процесів приготування харчових продуктів, наведених в додатку 1 до цих Вимог. Натуральні ароматичні речовини відповідають речовинам, що природнім чином присутні або були виявлені в природі;

9) попередник аромату – інгредієнт, який не завжди має смакові властивості, але який навмисно додано до харчового продукту, єдиною метою якого є виготовлення аромату шляхом розпаду або вступу в реакцію з іншими компонентами під час процесу обробки харчових продуктів, який можна отримати з:

харчового продукту;

та/або вихідного матеріалу, іншого ніж харчовий продукт;

10) харчові інгредієнти з ароматичними властивостями – харчові інгредієнти, інші ніж харчові ароматизатори, які можуть додаватися до харчового продукту з основною метою – надати чи змінити аромат такого харчового продукту, і які значною мірою впливають на присутність в харчових продуктах певних небажаних речовин, які з'являються природним шляхом.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» інших нормативно-правових актах у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів.

5. Харчові ароматизатори можуть містити харчові добавки та/або інші харчові інгредієнти, включені для технологічних цілей.

II. Загальні умови для використання харчових ароматизаторів

1. Харчові ароматизатори та харчові інгредієнти з ароматичними властивостями можуть використовуватись у харчових продуктах, якщо:

1) вони за наявними науковими даними не спричиняють шкідливого впливу на здоров'я людини;

2) їх використання не вводить в оману споживача.

2. За умови відповідності пункту 1 цього розділу, державній реєстрації не підлягають такі харчові ароматизатори та харчові інгредієнти з ароматичними властивостями:

1) харчові ароматичні препарати;

2) харчові ароматизатори, до яких був застосований процес термічної обробки.

Харчові ароматизатори, до яких був застосований процес термічної обробки повинні відповідати умовам виробництва та максимально допустимим рівням окремих речовин для таких ароматизаторів, наведеним у додатку 2 до цих Вимог;

3) попередники аромату;

4) харчові інгредієнти з ароматичними властивостями.

Оцінка ризику харчових ароматизаторів або харчових інгредієнтів з ароматичними властивостями, наведених у підпунктах 1–4 цього пункту, проводиться у разі наявності підстав вважати їх небезпечними.

3. Забороняється додавати до харчових продуктів речовини, перелік яких наведено у розділі I переліку речовин, які заборонено додавати до харчових продуктів та максимально допустимих рівнів окремих речовин у багатокомпонентних харчових продуктах, наведеного у додатку 3 до цих Вимог.

4. Максимально допустимі рівні окремих речовин, які природно містяться в харчових ароматизаторах і харчових інгредієнтах з ароматичними властивостями, у багатокомпонентних харчових продуктах, до яких додано харчові ароматизатори та/або харчові інгредієнти з ароматичними властивостями, наведено у розділі II переліку речовин, які заборонено додавати до харчових продуктів та максимально допустимих рівнів окремих речовин у багатокомпонентних харчових продуктах, наведеного у додатку 3 до цих Вимог.

Для висушених та/або концентрованих харчових продуктів, які потрібно відновити, максимально допустимі рівні застосовуються до харчових продуктів, відновлених відповідно до інструкції виробника, враховуючи мінімальний коефіцієнт їх розведення.

5. Для виробництва харчових ароматизаторів та харчових інгредієнтів з ароматичними властивостями забороняється використовувати вихідні матеріали, перелік яких наведено у розділі I переліку вихідних матеріалів та обмежень щодо їх використання для виробництва харчових ароматизаторів та харчових інгредієнтів з ароматичними властивостями, наведеного у додатку 4 до цих Вимог.

6. Використання харчових ароматизаторів та/або харчових інгредієнтів з ароматичними властивостями, що виготовлені з окремих вихідних матеріалів, дозволяється за умов, наведених у розділі II переліку вихідних матеріалів та обмежень щодо їх використання для виробництва харчових ароматизаторів та харчових інгредієнтів з ароматичними властивостями, наведеного у додатку 4 до цих Вимог.

III. Маркування харчових ароматизаторів

1. Маркування харчових ароматизаторів, не призначених для реалізації кінцевому споживачу повинно відповідати вимогам частини восьмої статті 5, частини третьої статті 8 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» та містити інформацію наведену в пунктах 2 та 4 цього розділу.

2. Харчові ароматизатори, не призначені для реалізації кінцевому споживачу, що реалізуються окремо або в суміші один з одним та/або з іншими інгредієнтами, повинні містити на упаковках або контейнерах таку інформацію:

1) назву харчового ароматизатора із зазначенням слова «ароматизатор(и)» або опис та специфічну назву харчового ароматизатора;

2) слова «для харчових продуктів» або «обмежене використання в харчових продуктах» та опис цільового використання харчового продукту;

3) особливі умови зберігання та/або використання (у разі необхідності);

4) позначення, що ідентифікує партію або лот;

5) перелік категорій харчових ароматизаторів та назви кожної з інших речовин, а також, у разі наявності, індекс відповідно до Європейської цифрової системи (E), у порядку зменшення їх маси;

6) найменування та місцезнаходження оператора ринку харчових продуктів, що є виробником або здійснює пакування, або реалізацію;

7) інформація про максимальну кількість кожного інгредієнту або групи інгредієнтів, які підлягають кількісному обмеженню в харчових продуктах, та/або відповідна інформація, що дозволяє покупцеві дотримуватись вимог щодо їх кількісних обмежень в харчовому продукті;

8) номінальна кількість (нетто) харчового ароматизатора;

9) мінімальний термін придатності або дата «вжити до»;

10) про харчові продукти або речовини, зазначені у додатку 1 до Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», у разі їх наявності у складі харчового ароматизатора.

3. Інформація, передбачена в підпунктах 5 та 8 пункту 2 цього розділу, може зазначатися у документах, що супроводжують партію, та повинна бути надана під час або до моменту її доставки, за умови, що на видимій частині упаковки чи тари нанесено зазначення «не для роздрібної торгівлі».

У випадках, коли харчові ароматизатори поставляються в цистернах, інформація може зазначатися в документах, що супроводжують партію та надаються під час їх доставки.

4. Застосування, операторами ринку харчових продуктів, слова «натуральний» здійснюється відповідно до вимог частини шостої статті 12 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

5. Харчові ароматизатори призначені для кінцевого споживача, що продаються окремо або у суміші один з одним та/або з іншими харчовими інгредієнтами та/або до яких додано інші речовини, можуть бути введені в обіг лише у випадку, якщо їх упаковка містить інформацію «для харчових продуктів» або «обмежене використання в харчових продуктах», або опис їх цільового використання в харчових продуктах та інше маркування відповідно до вимог Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

Інформація, наведена в першому абзаці цього пункту, повинна бути легко видимою, чіткою, розбірливою, нанесеною у спосіб, що унеможлиблює її видалення.

**Директор Департаменту
громадського здоров'я**

Олексій ДАНИЛЕНКО